



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Arbeidsmigratie vanuit Centraal- en Oost-Europa, enkele cultuuraspecten

Vossestein, J.

Citation

Vossestein, J. (2008). Arbeidsmigratie vanuit Centraal- en Oost-Europa, enkele cultuuraspecten. *Bestuurskundige Berichten*, 23(1), 18-20. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211657>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211657>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Arbeidsmigratie vanuit Centraal- en Oost-Europa, enkele cultuuraspecten

door Jacob Vossestein,
schrijver van het boek *Werken met Oost-Europa*

Nadat West- en Oost-Europa vele decennia rigoureuus van elkaar gescheiden waren, is na de val van het IJzeren Gordijn het contact weer op gang gekomen. Westerse ondernemers investeren in het oosten, met als gevolg een flink aantal zakenreizen daarheen en een toegenomen aantal daar werkende expats.

westnaar oost, maar omgekeerd nauwelijks, op klassieke muziek en literatuur na.

Nederland dreef sinds de 17e eeuw wel handel met Rusland, maar dat betrof kortstondige contacten door een kleine groep mensen. Alleen met Polen is de relatie iets intensiever geweest, ondermeer door de komst van Poolse mijnwerkers naar Limburg in de jaren '20 van de 20e eeuw.

Na de Tweede Wereldoorlog bleef er een groep Polen achter nadat ze ons land mee hadden helpen bevrijden en hun eigen land communistisch werd. Vanuit andere Centraal-Europese landen kwamen beperkte aantallen vaak goedgeschoolde vluchtelingen naar Nederland na opstanden tegen het communistische regime (de Hongaarse Opstand van 1956, de Praagse Lente van 1969).

Zij zijn min of meer geruisloos opgegaan in onze samenleving. Ook werkten er lange tijd een flink aantal Joegoslaven (zoals ze toen nog heetten) in Nederland, maar daarvan zijn de meeste teruggegaan. Met landen verder naar het zuiden en oosten bestond nooit veel contact en zo zijn zelfs de nieuwe EU-lidstaten Roemenië en Bulgarije voor de meeste Nederlanders grote onbekenden.

De scheiding tussen oost en west heeft zeer lange historische wortels, met als gevolg dan ook een flink verschil in mentaliteit. Hoewel het enorme gebied

dat we in Nederland gemakshalve 'Oost-Europa' noemen meer dan twintig landen omvat en dus wel onderlinge verschillen móet hebben, zijn er toch enkele gemeenschappelijke punten te noemen.

Eerst een korte blik op onszelf: maatschappij en denken in West-Europa zijn sterk beïnvloed door de Renaissance, de Reformatie, het Rationalisme en de Industriële Revolutie. Ook langdurige onafhankelijkheid en door de ligging aan zee ontstane buitenlandse handel en kolonialisme hebben hun invloed gehad: langdurige democratie en welvaart, een hoog opleidingsniveau en een vrije markt met internationale contacten, om maar enkele factoren te noemen.

Maar met het daarmee eveneens ontstane individualisme en zelfvertrouwen is er ook een verzakelijking van de maatschappij en een hoge mate van regulering van het dagelijks leven gekomen.

West-Europa is sinds 1945 gewend aan vrede, orde en welvaart. In oostelijk Europa heerste lange tijd geen orde en welvaart maar verschuivende grenzen, buitenlandse overheersing, dictatoriale regimes en een schraal bestaan zonder vrijheid. Het gebied kent een meer landinwaartse ligging met eeuwig dezelfde burens, die vaak zowel etnisch als religieus geheel

"...de mensen in oostelijk Europa hebben eerder wat weg van Spanjaarden en Italianen..."

anders zijn. Gevolg is een andere loop der geschiedenis en veel minder diepgaande invloed van genoemde bewegingen.

Dementaleit is er dan ook behoorlijk anders. Verstand en emoties lijken er minder sterk

gescheiden zijn: de mensen in oostelijk Europa hebben eerder wat weg van Spanjaarden en Italianen dan van koel-rationele noorderlingen als Nederlanders en Duitsers.

Dat uit zich bijvoorbeeld in de gerichtheid - ook in zakenleven en andere werkcontacten - op vriendschappelijke relaties binnen je groep en met die mensen die je nodig hebt. Daarbij hoort gastvrijheid, lekker eten en inderdaad ook sterke drank.

Maar er is ook een andere kant. Na honderden jaren van buitenlandse overheersing zijn de nationale trots en het nationalisme sterk. Geschiedenis, helden, de eigen taal en muziek, ze zijn een terugkerend thema in de conversatie maar ook een bron van chauvinisme rond de eigen levenswijze.

Er is dus een groot verschil tussen de harmonie binnen de groep en de geringschattende houding tegenover andere volkeren. Wie deze emotionaliteit onprofessioneel vindt, moet weten dat het communisme veel goedgeschoolde vakmensen en wetenschappers heeft nagelaten.

Westerlingen zijn vaak aangenaam verrast door de gedegen vak kennis en het technisch inzicht van Oost-Europeanen. Minder goed ontwikkeld natuurlijk, zeker onder ouderen, zijn ondernemerschap en commercieel inzicht, althans niet op de manier waarop westerlingen die het liefst zien: efficiënt, bestendig en transparant. Door het ontbreken van fijnmazige regelgeving en een streven naar maximale winst en snelle carrière komen er minder eerlijke praktijken voor die haaks staan op onze waarden.

Bij de ontmanteling van de communistische staatssector slaagden toch al machtige lieden erin zich met de meest lucratieve onderdelen snel te verrijken. Hun luxueuze levensstijl gaat ten koste van de gewone man, en heeft negatieve gevolgen gehad op alle niveaus van het maatschappelijke verkeer. Corruptie, vriendjespolitiek en ook misdaad

worden onder EU-aandrang wel bestreden, maar zijn in veel landen wijdvertakt en niet gemakkelijk uit te roeien. goede werkrachten aan ze hebben - door persoonlijke aandacht, een familieachtige sfeer in het bedrijf en af en toe eens

“Westerlingen zijn vaak aangenaam verrast door de gedegen vakkennis en het technisch inzicht van Oost-Europeanen.”

Het gros van de Oost-Europeanen is echter weliswaar ambitieus maar eerlijk en bereid de handen uit de mouwen te steken. Wel staan ze anders in het leven dan wij. Warme banden met familie en vrienden staan voorop, vormen van plezier in het leven die niet alleen maar consumptief zijn.

Er is weinig klakkeloze bewondering en jaloezie omtrent de ‘verworvenheden’ van de Nederlandse maatschappij: individualisme, maximale consumptie, strikte afspraken en strakke planning, meer oog op de toekomst dan voor het verleden.

Wiezakendoet of onderhandelt met mensen uit Centraal en Oost Europa zal meer succes hebben met een gastvrije sfeer, tijd voor persoonlijk contact, lange gesprekken en een plezierige maaltijd dan met gladde efficiency, strakke agenda’s en prachtige folders.

Jacob Vossestein studeerde sociale geografie en is werkzaam als intercultureel trainer, o.a. aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam. Hij is gespecialiseerd in de rol van cultuurverschillen bij internationale contacten en helpt geschillen te overbruggen.

Al meer dan 25 jaar geeft Vossestein training en advies aan overheden, het bedrijfsleven, expats, studenten en militairen op het gebied van internationaal management en interculturele communicatie.

Voorts is hij auteur van ondermeer de boeken 'Dealing with the Dutch' en 'Werken met Oost-Europa', en het binnenkort te verschijnen 'Werken met India'. Meer informatie over Vossestein, zijn werk en publicaties is te vinden op www.jacobvossestein.nl

iets leuks met ze doen in de avonden en weekends, wanneer veel migranten immers met de ziel onder de arm lopen bij gebrek aan eigen familie en vrienden hier.

Dat is feitelijk ook een aspect van de door minister Vogelaar genoemde fouten die vermeden hadden kunnen worden met eerdere arbeidsmigranten!

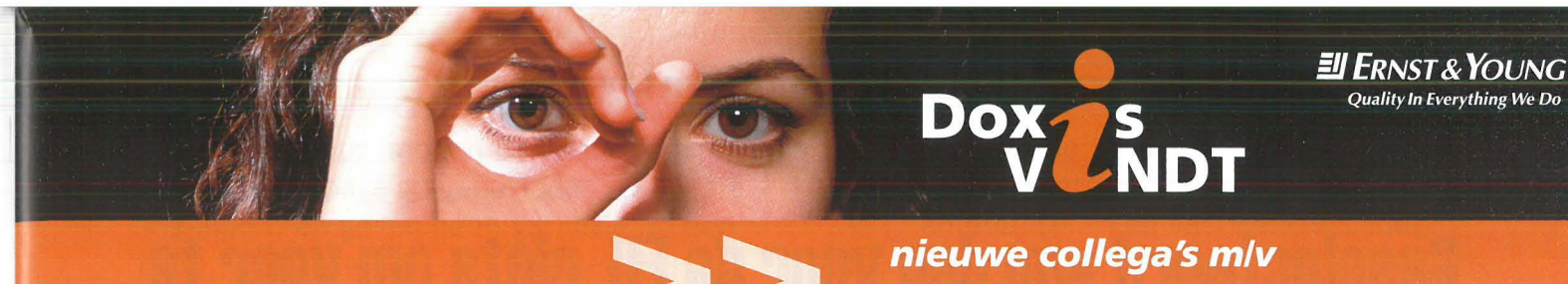
Nederland lijkt zakelijkheid, efficiency en planning te zien als de beste aanpak, die lagere kosten, een hoger tempo en optimale opbrengsten oplevert.

Maar dat gaat minder op in de omgang met andere culturen, waar niet het strakke rooster het ideaal is maar een leven waarin naast hard werken ook plaats en tijd is voor plezier met anderen en oog voor ieders unieke identiteit en achtergronden, óók in het werkende leven.

In het eenwordende Europa - en een globaliserende wereld - zijn dat culturele verschillen waar Nederlanders misschien nog wat van kunnen leren.

“Het gros van de Oost-Europeanen is echter weliswaar ambitieus maar eerlijk en bereid de handen uit de mouwen te steken. Wel staan ze anders in het leven dan wij.”

Ook wie hier in Nederland werknemers uit die contreien in dienst heeft, zal een betere band met hen krijgen - en dus



Maak je sterk bij Doxis - Junior Adviseur

Dit is je werkerrein

Achter de economische en maatschappelijke structuur van Nederland gaat een complexe, maar zeer uitdagende informatiewereld schuil. Meer dan ooit is het à la minute en trefzeker beschikbaar hebben van informatie bepalend voor het rendement en de slagvaardigheid van de spelers in die context. Daarvoor zorgen is de core business van Doxis, marktleider in informatiemanagement en -logistiek.

Dit is je bagage

Wil jij organisaties helpen hun informatiemanagement te verbeteren? Je bent van harte welkom om met ons mee te groeien als je analytisch sterk en accuraat bent. Wat je nodig hebt, is een academische opleiding, daadkracht en nieuwsgierigheid. Wat we je bieden, is een uitdagende baan in een jonge inspirerende werksfeer waar volop ruimte is voor persoonlijke groei. Een ideale omgeving om een schat aan werkervaring op te doen. Maak je sterk bij Doxis. Voor de klant en voor jezelf.

Dit is je kans

Als junior adviseur ken je de marktcontext van organisaties. Je adviseert organisaties inzake strategische en tactische vraagstukken op het gebied van informatiemanagement en -logistiek. Je bent verantwoordelijk voor de kwaliteit, de winstgevendheid en het resultaat van uitgevoerde opdrachten. Doxis kent sinds kort ook een traineeship voor de Young Interim Professional. Kortom, een carrière waarin je veel leert, meegroeit met Doxis én waarin je een nieuw vakgebied mede vormgeeft.

Dit moet je doen

Geïnteresseerd? Overtuig ons dan van jouw capaciteiten. Onze arbeidsvoorwaarden zijn prima, je groeimogelijkheden vrijwel onbeperkt. Ga naar www.doxis.nl en klik op 'vacatures' om direct te solliciteren. Voor meer informatie over de functie kun je terecht bij Yolanda Kuip: (070) 317 71 72.

Doxis Vindt precies wat u zoekt

Kijk voor meer details op www.doxis.nl, klik op 'vacatures'.

DOXIS
INFORMATIE MANAGERS

Voor al je kopieer-, print- en drukwerk



DRUKKERIJ DE KEMPENAER

Terweeplein 1 - 2341 CL Oegstgeest - www.dekadruk.nl
Tel. 071-5173223 - fax 071-5155594 - info@dekadruk.nl